

Του ΒΑΣΙΛΗ Κ. ΚΑΛΑΜΑΡΑ

Ποιο μαγικό ραβδάκι τις άγγιξε και δι, τι γράφουν γίνεται χρυσάφι; Ποια είναι αυτή η μυστική συνταγή, η οποία θα έκανε αιδόμην και τον Χάρι Πότερ να αιωνάνεται βλάκας; Γιατί κυρίως οι γυναίκες αναγνώστριες παραληρούν, όταν διαβάζουν τα βιβλία τους; Ποιος άνθρωπος κρύβεται πίσω από τα ογκώδη μυθιστορήματα, που είναι φτιαγμένα από τα κοινά κοινότατα αισθήματα και συναισθήματα, κι όμως το «κοκαλάκι της νυχτερίδας» τα έχει χρίσει τυχερά άστρα του αστερισμού της σύγχρονης λογοτεχνίας μας; Μόνο η τύχη τα προστατεύει; Μήπως ο υπολογισμός τού στόρι και η ιδιοτέλεια να κερδίσεις τον πελάτη είναι το πιο ενορχηστρωμένο μάρκετινγκ, που δεν θα μπορούσε να προβλέψει ούτε ο πιο εξπέριο πωλητής σε πολυεθνική εταιρεία; Είναι αποκλειστικά ένα φαινόμενο σημειερινό, γεννημένο με την τηλοφίλα, παράλληλο με αυτή, μήπως γεννήθηκε στα απόνερα των σίριαλ που μουμπιούκιασαν και άνθησαν, ιδιαιτέρως τις δύο τελευταίες δεκαετίες, προτού κοπούν τα κονδύλια από τους ιδιοκτήτες των καναλιών; Το να πουλάει το πρώτο τους βιβλίο είναι σύμπτωση. Και έχουμε τέτοια παραδίγματα: τη Μάρια Παπαθανασούλου και τη Μάρα Μεϊμαρίδη. Ο «Ισύνδας φιλούσε υπέροχα» ήταν ο μετεφρισμός του αδικιάσθων έρωτα. Οι «Μάγισσες της Σμύρνης» η επιστροφή στις μαγγανέες της Σμυρνιάς γιαγιάς. Δύο μυθιστορήματα, γραμμένα πριν από την οικονομική κρίση, πρόσκαιρες παρηγοριές πριν μπούμε στα βαθιά των μεσοπρόθεσμων δυνείων και των περικοπών των μισθών. Ο, τι έγραψαν μετά, δεν πάτωσε, μάλλον διαβάστηκε στον απόριο της επιτυχίας.

Ομως τι συμβάλλει με τη Λένα Μαντά, που, όπως απέδειξε πρόσφατη έρευνα του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου για την αναγνωστική συμπεριφορά, έχει θρονιαστεί στις πρώτες θέσεις της προτίμησης των αναγνωστών/στριών; Γιατί η Χρύσα Δημουλίδου, που άλλαξε το όνομά της επί το αρχαιοπρέπερον Χρυσήδα, εξακολούθησε να πουλάει τα βιβλία της σαν φρέσκα, ζεστά ψωμάκια; Πώς η μέχρι χθες άγνωστη Κύπρια καθηγήτρια αγγλικάν Νικόλ-Αννα Μανιάτη, βγήκε από την αφάνεια του εκπαιδευτικού συστήματος και λατρεύτηκε σαν άλλη θεά Αφροδίτη; Σε όλα αυτά τα ερωτήματα προσπαθήσαμε να απαντήσουμε μέσα από τα λόγια των ίδιων των συγγραφέων και των σχολίων των αναγνωστριών τους. Γιατί είναι κοινός τόπος ότι η ανάγνωση είναι κυρίως γυναικεία υπόθεση.

Λένα Μαντά

«Είμαι στην προσπάθεια να τελειώσω το τελευταίο σας βιβλίο και αυτό που ήθελα να ονταφέρω είναι πως το βιβλίο είναι τέλειο». «Αγαπημένη Λένα... αγαπημένο και αυτό το βιβλίο! Δυνατή πένα, όπως πάντα... έντονα συναισθήματα... βούρκωσα, δεν το κρύβω...» «Ένα πολύ ωραίο βιβλίο, νιώθεις ότι δεν μπορείς να σταματήσεις την υπνόγνωση, σε συνεπαίρνει η ιστορία τα συναισθήματα που νιώθεις είναι έντονα...» Είναι μια επιλογή από τα σχόλια τα οποία έχουν γραφτεί για το τελευταίο της μυθιστόρημα «Χωρίς χειροκρότημα». Μέσα σε έξι χρόνια η Λένα Μαντά έχει εκδώσει δέκα βιβλία. Σχεδόν δύο βιβλία το χρόνο. Γενέτειρά της η Κωνσταντινούπολη, αλλά δεν τη γνωρίσει καλά, αφού ήρθε, σε μικρή ηλικία, στην Ελλάδα. Ήθελε να γίνει υπηπαγός και τα κατάφερε. Διάλεξε να μεταδώσει τη γνώση στα παιδιά μέσω του κουκλοθέατρου. Το έκανε πράξη. Εγράψε τα κείμενα, έφτιαξε, για τρία χρόνια, και δικό της θίσσο. Στα Βόρεια προάσπια, όπου διαμένει μόνιμα, λεπτούργει ραδιοσταθμός. Τον διεύθυνε, είχε δική της καθημερινή εκπομπή, παράλληλα έφτιαχνε τα ραδιοφωνικά σποτάκια. Εχει παντρευτεί και έχει δύο παιδιά. Τις γνώριζε να περιγράψει τον εαυτό της: «Είναι δύσκολο να μιλάω για τον εαυτό μου. Είμαι πολύ σηπή και καθημερινή, γελώ πολύ, κλαίω πολύ, μιλάω πολύ, τρώω πολύ, φωνάζω πολύ... Είμαι αυτό που λένε πληθωρική». Όλα πολλά επόνω της και δεν τα διαφεύδει με τα λόγια της.

Και καλά, δηλα αυτή η πληθωρικότητα πώς γίνεται μυθιστόρημα που σπάει ταμεία; Είναι ένα φαινόμενο που μπορεί να ερμηνευτεί; «Νομίζω πως όχι...» απαντά και θέλει να μπουν αποσιωπητικά, για να δηλωθεί η αμφικανία της. «Αν υπήρχε τέτοια συνταγή, παίρνει μπροσ, «όπτε δόλιοι οι συγγραφέις θα ξέρουν μόνο τέτοια βιβλία κι αυτό θα στένευε τα δριά της λογοτεχνίας,

που είναι ανεξάντητα. Η έμπνευση δεν μπαίνει σε καλούπια, σύντετα πακαούνια σε κανόνες... πώληση». Η έμπνευση λοιπόν, η λέξη-κλειδί για τους αρχαίους ποιητές. Γυναίκα γράφει, γυναίκες τα διαβάζουν. Γιατί τόση γυναικοκρατία; Εδώ ο άντρες πρέπει να παραδεχτούν ότι έχουν πτηπθεί. «Πάντα οι γυναίκες» διαπιστώνει η Λένα Μαντά, με κάποια δικαιολογημένη υπερηφάνεια, «ήταν το πιο δυναμικό αναγνωστικό κοινό και τα τελευταία δέκα χρόνια αισάνουν συνεχώς. Υποθέω ότι ανακάλυψαν βιβλία που τις αφορούν, που τ' απολαμβάνουν, που τις ταξιδεύουν και αυτό φάνηκε πια πολύ έντονα από τις πωλήσεις». Η μεγάλη επιτυχία αλλοιώνει

όχι την προσωπικότητα; Εκατοντά και τα άριθμα που διαθέτει η Λένα Μαντά; «Σε τίποτα δεν δλαξε ούτε ο χαρακτήρας μου ούτε η καθημερινότητά μου» μας διαβεβαίωνε. «Ισως μόνο μειώθηκαν οι ελεύθερες ώρες μου, αλλά δεν πειράζει. Συνεχίζω όπως ξέκινα, ίσως γιατί η όποια επιτυχία ήρθε στην ζωή μου, όταν ήμουν ώριμη να τη δεχτή με ηρεμία και κωρίς έπαρση, απόλυτα συνειδητοποιημένη». Μητρικότατη η απάντηση στην ερώτηση που επενδύει τα χρήματα από τα πνευματικά δικαιώματα: «Στο μέλλον των παιδιών μου...»

* Τα βιβλία της, από τις εκδόσεις Ψυχογιός και Λιθόν.

Τρεις γυναίκες συγγραφείς

Μπεστ σέλερ

Νικόλ-Αννα Μανιάτη

«Είναι συγκλονιστικό. Σε καθηλώνει. Είσαι τα πολλά και τα άριθμα που διαθέτει η Λένα Μαντά;» Σε τίποτα δεν δλαξε ούτε ο χαρακτήρας μου ούτε η καθημερινότητά μου» μας διαβεβαίωνε. «Ισως μόνο μειώθηκαν οι ελεύθερες ώρες μου, αλλά δεν πειράζει. Συνεχίζω όπως ξέκινα, ίσως γιατί η όποια επιτυχία ήρθε στην ζωή μου, όταν ήμουν ώριμη να τη δεχτή με ηρεμία και κωρίς έπαρση, απόλυτα συνειδητοποιημένη». Μητρικότατη η απάντηση στην ερώτηση που επενδύει τα χρήματα από τα πνευματικά δικαιώματα: «Στο μέλλον των παιδιών μου...»

* Τα βιβλία της, από τις εκδόσεις Ψυχογιός και Λιθόν.

στο μικροσκόπιο

γένους θηλυκού

Χρυσοίδα Δημουλίδου

«Είμαι φαντακή θυμάστρια της Δημουλίδου, αλλά αυτό το βιβλίο ήταν απογοπευτικό. Το τελευταίο ήταν επιεικώς βαρετό. Περιμένω με σγωνία το επόμενο». «Η γυναίκα είναι θέα και τη λατρεύω! Περιμένω με ανυπομονούσια και «Τη μοναχή του λάκου»!» «Ένα απολαυστικό ανάγνωσμα που περιλαμβάνει τα συστατικά της επιτυχίας: μια δυνατή ερωτική ιστορία, σγωνία και ταξιδί σε άλλες εποχές, άλλους κόσμους». Τα σχόλια για το τελευταίο μυθιστόρημα της Χρυσοίδας Δημουλίδου «Οι αγγελιαφόροι του πεπρωμένου», θετικά τα περισσότερα, μιλάνε από μόνα τους για το φαντασμό της αναγνωστικής συμπεριφοράς.

Το έτος 1997 γεννήθηκε το φαινόμενο Χρύσα Δημουλίδου. Ακόμη δεν είχαν γίνει καθεστώς τα μπεστ σέλερ και το ειδοτικό κυνήγι τους. Απρόσμενα, όπως όταν ακουμπάει πάνω στο γυμνό δέρμα σου μια μύγα. Το μυθιστόρημα «Τα τριαντάφυλλα δε μυρίζουν πάντοτε» το έβγαλαν σι εκδόσεις Λιβάνη, χωρίς ούτε καν να έχουν δει σε όνειρο την επιτυχία του. «Η Ελληνική, μια νέα και ωραία γυναίκα, κατά τη διάρκεια των διοικούμενων της νιώθει να έλκεται ερωτικά από έναν πανέμορφο νέο, τον Αλέξανδρο, που είναι όμως ομοφυλόφιλος».

Μ' αυτά τα λόγια του οπισθόφυλλου πλασταρίστηκε.

Η Δημουλίδου υπέγραψε ακόμη ως Χρύσα.

Έκει γεννηθεί και μεγαλώσει στις Σέρρες και έκει εργαστεί ως αεροσυνοδός στην Ολυμπιακή Αεροπορία. Αυτό το σύντομο βιογραφικό της υποστηρίζοταν από μια φωτογραφία, που ερχόταν από τις μοιραίες γυναίκες. Άκολούθησαν άλλα δεκατρία βιβλία για εντοίκους και τέσσερα παραμύθια για παιδιά.

Θέλαμε να μάθουμε πώς ζει αυτή η γυναίκα των απόλυτων μπεστ σέλερ:

«Είμαι αεικίνητη, δεν βαριέμαι λεπτό,

έχω πάντα κάπι να κάνω.

Τρελαίνομαι για τα φαγότα που είναι ελαφριά και υγιεινά, γυμνάζομαι, δεν καπνίζω, δεν πίνω, λατρεύω τον καφέ, κυκλοφορώ τελευταία με ποδόλατο, λατρεύω τα ζώα και φροντίζω τα αδέσποτα, συναμιλώ με παιδάκια γιατί σου λένε την αλθηίτια κατάμουστρα, δεν αντέκω τη βία, την αγένεια, τη βλακεία, τους αρνητικούς ανθρώπους.

Μου αρέσουν δυο έχουν ήθος και παιδεία, αυτοί που έχουν συναισθήματα και θετική ενέργεια.

Δεν κρίνω τους ανθρώπους ούτε από την ταύτια τους ούτε από την κοινωνική τους τάξη ούτε από τα σπίτια που μένουν».

Αυτή είναι η ταυτότητά της, «έγραψεν» με το τέμπο μιας αγνής καρδιάς.

Πώς όμως κατάφερε να ανακαλύψει τα υλικά και να τα δέσει με τέτοιο τρόπο, ώστε να γίγουν αποδεκτά ως ένα χορταστικό

σύνολο από χιλιάδες αναγνώστριες; «Να αγγίζει καρδιές, να ξυπνάει συναισθήματα, να περνάει μπνύματα, να δίνει πληροφορίες, να ενημερώνει, να αποκαλύπτει, να διδάσκει, να καταγγέλλει, να αφυπνίζει συνειδήσεις, να προσφέρει λύσεις σε προβλήματα» μας τα περιγράφει. Τελικά όμως, όπως παραδέχεται, «δεν υπάρχει συγκεκριμένη συνταγή».

Γιατί δεν διαβάζουν οι άντρες τα βιβλία της; Εκεί βρει την απάντηση:

«Οι ερωτικές ιστορίες τους φαίνονται ανούσιες ή ντρέπονται να τις διαβάσουν, και μάλιστα δημόσια, μήπως φανούν σδύναμοι.

Όμως, όταν αποφασίσουν να το κάνουν, τότε δεν διστάζουν να δακρύσουν και να πούνε πως έκλαψαν».

Το ονοματεπώνυμο Χρυσοίδα Δημουλίδου έχει γίνει παραμύθιο της Κύπρου. Πού επενδύει τα «χρυσά αιγάλια» της; «Τα διασειρίζομαι σοφά, γιατί μια παροιμία λέει: «Οπως στρώσεις, έτσι θα κοιμηθείς».

★ Τα βιβλία της, από τις εκδόσεις Λιβάνη και Ψυχογιός.

αλλά πλέον θα είμαι πιστή της αναγνώστρια!

Πολλά συγχαρητήρια!

Από τους φαν δεν περιμένεις ψυχραιμία. Ομως τους κάνεις χάρι, γιατί είναι αισθητόποιοι, δεν έχουν ένα αποκόπο.

Το μυθιστόρημα «Τα κομμένα λουλούδια» είναι το τελευταίο της Νικόλ-Αννας Μανιάτη. Είναι το έκτο της.

Όλα ευπώλητα. «Και η ελπίδα γύρισε ξανά...» ήταν το πρώτο της, το 2005, από την «Οκεανίδα».

Η Κύπρια συγγραφέας από νεαρή πλευρά άφησε το νησί με

την οικογένειά της. Προορισμός τους το Λονδίνο, όπου την

κέρδισε η Αγγλική Φιλολογία.

Η Νοσοπευτική ήταν ο δεύτερη επιλογή της. Η Αθήνα του 1978 δεν έμοιαζε με τη σημερινή.

Ηταν μια «παρθένα» πόλη, η οποία ακόμη δεν μίλαιε αγγλικά.

Οι ερχόμενες γενιές θα αγαπήσουν τις ξένες γλώσσες. Το

όπι ήσουν καθηγητέα σαγγικών, σου έδινε ρόλο. Και τον

υπηρέτη μέσα από ένα ιδιόκτητο φρονιστήριο. Τέσσερα

βιβλία αγγλικών με το όνομά της.

Μέχρι τότε δεν είχε εκφράσει

κάμια λογοτεχνική φιλοδοξία: «Είμαι ένας άνθρωπος, απλός,

καθημερινός, της διπλανής πόρτας, που περνάει απαρτίρητος.

Είμαι ευσυγκίνητη, ευαίσθητη στον ανθρώπινο πόνο»

αυτοβιογραφήται και ποιος θα βρεθεί να αμφισθιτήσει το δικαίωμά της στο πιο συναισθηματικό κομμάτι του εαυτού της.

Συμπάσχει με τους ήρωές της, δεν της ταιριάζει η μπρεχτική αποστασιοποίηση: «Εμπνέομαι από τη ζωή μου και

αποδίδω τους χαρακτήρες των πρώων μου, επηρέαζομαι. Τόσο που πονάω και υποφέρω, καίρωμαι και θυμάων. Όμως την ώρα που τους «δίνω» των αγένεια, την αξέποντη ψυχικά».

Ποιο είναι το «κλειδί», για να «μιλήσει» ένα βιβλίο στον αναγνώστη; «Να τον «αγγίξει» και να τον συγκινήσει. Να κτυπήσει καρδιά».

Η Νικόλ-Αννα Μανιάτη από την πλευρά της ωριμότητας ζει το ρομαντισμό της γυναικείας ψυχολογίας και τον χαρίζει στις αναγνώστριες: «Εχουν την

ικανότητα να εκδηλώνουν συναισθήματα κι στην χρειστική, δεν ντρέπονται και να κλαψούν. Δεν αποδέχεται την επιτυχία που φέρνουν οι υψηλές πωλήσεις. Γιατί αυτή ποντάρει σε άλλους είδους επιτυχία κι δίνει τον ορισμό της: «Να μπορέσει κανείς να ανακουφίσει τον πόνο, να απαλύνει τη δυστυχία, να εξαλεφεί τη αρνητική συναισθήματα, να προσφέρει δυνατότητα επιβίωσης σε όσους τη στερούνται».

★ Τα βιβλία της, από τις εκδόσεις Οκεανίδα και Ψυχογιός.